

Висновки. Запропонована методика оцінки потенціалу вартості акціонерного товариства дає змогу виявити стратегічні джерела вартості та оцінити з позицій його результативності. У результаті дослідження було виділено 14 показників-індикаторів із різних аналітичних груп, які характеризують потенціал вартості акціонерного товариства та включають аналіз майнового, платоспроможного, фінансового та акціонерного потенціалу.

У результаті реалізації запропонованої методики забезпечується цільовий підхід до оцінки потенціалу вартості, який дасть змогу виявити резерви та можливості для зростання вартості або ті слабкі позиції товариства, які потрібно усунути. Подальші дослідження передбачають вирішення проблеми вибору підходу та методу оцінки вартості акціонерного товариства залежно від певного потенціалу товариства.

Список літератури:

1. Бачевський Є.Б. Потенціал та розвиток підприємства / Є.Б. Бачевський, І.В. Заблудська, О.О. Решетняк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1584072014720/ekonomika/potential_.
2. Гилязова Л.Р. Методика розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості на основі даних бухгалтерського балансу / Л.Р. Гилязова // Молодий учений. – 2012. – № 8. – С. 91–93.
3. Костирко Р.О. Оцінка потенціалу прибутковості підприємства для прийняття управлінських рішень / Р.О. Костирко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4. – Т. 2. – С. 85–89.
4. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : [навч. посіб.] / Н.С. Краснокутська. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
5. Паламарчук В.П. Оценка бизнеса : [учеб. пособ.] / В.П. Паламарчук. – М. : Экономика и жизнь, 2004. – 107 с.
6. Стратегический менеджмент : [учебник по спец. «Менеджмент организаций»] / Под ред. А.Н. Петрова ; 2-е изд. – СПб. ; М. ; Нижний Новгород ; Воронеж ; Питер, 2008. – 495 с.
7. Турчак В.В. Методика оцінки фінансового потенціалу в сучасних умовах господарювання / В.В. Турчак, С.Д. Чижинська // Молодий учений. – 2014. – № 8(11). – С. 49–52.
8. Фомин П.А. Особенности оценки потенциала промышленных предприятий / П.А. Фомин, М.К. Старовойтов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.cfn.ru/management/manufact/manufact_potential.sht.

УДК 334:330.341.1

Волинець І.Г., к. е. н.,
старший викладач кафедри економіки, безпеки
та інноваційної діяльності підприємства
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Волинець І.Г. Деякі аспекти управління інноваційним розвитком підприємства. У статті проаналізовано основні аспекти управління інноваційним розвитком підприємства. Досліджено сутнісні характеристики інноваційного розвитку, вдосконалено його змістове наповнення. Наведено основні підходи до управління інноваційною діяльністю та охарактеризовано, зокрема, системний підхід. Представлено структурну схему управління інноваційним розвитком та її основні складники. Подано характеристику факторів, принципів та функцій інноваційного розвитку підприємства.

Ключові слова: інноваційний розвиток, управління інноваційним розвитком підприємства, система інноваційного розвитку, фактори, принципи, функції інноваційного розвитку підприємства.

Волинець И.Г. Некоторые аспекты управления инновационным развитием предприятия. В статье проанализированы основные аспекты управления инновационным развитием предприятия. Исследованы существенные характеристики инновационного развития, усовершенствовано его содержательное наполнение. Приведены основные подходы к управлению инновационной деятельностью и охарактеризован, в частности, системный подход. Представлена структурная схема управления инновационным развитием и ее основные составляющие. Дана характеристика факторов, принципов и функций инновационного развития предприятия.

Ключевые слова: инновационное развитие, управление инновационным развитием предприятия, система инновационного развития, факторы, принципы, функции инновационного развития предприятия.

Volynets I.G. Some aspects of management of innovative development of the enterprise. The main aspects of innovative development company are analyzed at the article. There is studied the essential characteristics of innovation development, its semantic content is improved. The basic approaches to innovation management are directed and the systematic approach is characterized in particular. The block diagram of innovative development and its main components are represented. There are posted characterization factors principles and innovative features of the enterprise.

Keywords: innovative development, the management of innovative development of company, innovative development system, factors, principles, and features of the innovative development of the enterprise.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку ринку одним із найважливіших чинників ефективного функціонування суб'єктів господарювання є успішне здійснення ними інноваційної діяльності. Проте низький рівень попиту на інноваційну продукцію та його неефективна структура не лише істотно стримують розвиток інноваційного процесу, а й загрожують його функціонуванню на всіх рівнях господарюючої системи, а особливо її активній частині та первинній ланці – підприємствам [1].

Розвиток інноваційної діяльності промислових підприємств характеризується відсутністю систематичного характеру здійснення, що зумовлено дефіцитом фінансових ресурсів, невизначеністю та ризиком економічного середовища, ефективного інструментарію управління інноваційним розвитком. Відповідно, виникає необхідність в обґрунтуванні наукових засад управління інноваційним розвитком та створенні й упровадженні ефективної системи управління вибором напрямів інноваційного розвитку промислових підприємств, спрямованої на задоволення потреб як внутрішніх, так і зовнішніх споживачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти вирішення багатогранних проблем щодо управління інноваційним розвитком підприємства у своїх напрацюваннях розглядали Адаменко О.А., Анискин Ю., Біловодська О.А., Гриньов А.В., Заглуміна Н.А., Йохна М.А., Касс М.Е., Князевич А.О. Крайчук О.В. Полінкевич О.М. Стадник В.В., Фатхутдинов Р.А., Федулова Л.І., Ілляшенко С.М., які зробили значний внесок у розвиток та вирішення питань інноваційної діяльності.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сутності та ролі інноваційного розвитку та визначення основних засад управління ним як одним з основних напрямів успішного функціонування суб'єктів господарювання.

Вклад основних результатів. Для більш повного розуміння дефініції «інноваційний розвиток підприємства» наведемо трактування окремих науковців. Так, Князевич А. та Крайчук О. вважають, що інноваційний розвиток – це процес застосування науково обґрунтованої ідеї (новації), визначення місії та подальших цілей діяльності підприємств та їх переведення на ефективну інноваційну модель, яка більшою мірою відповідає вимогам споживачів

на даному етапі соціально-економічного розвитку суспільства [2, с. 8].

Заглуміна Н. наводить визначення інноваційного розвитку підприємства у двох взаємопов'язаних аспектах:

1) як цілеспрямоване неухильне підвищення конкурентоспроможності та економічної ефективності підприємства, що має якісний характер і заснований на інтенсивних факторах розвитку: знаннях, інформації, передових технологіях;

2) як цілеспрямоване постійне вдосконалення і підвищення ефективності власне інноваційної діяльності підприємства [3].

Поняття інноваційного розвитку підприємства автор визначає як сукупність відносин, які на основі впровадження інновацій сприяють зростанню економічної ефективності та конкурентоспроможності підприємства [3].

Під інноваційним розвитком підприємства Ілляшенко С. розуміє процес господарювання, який спирається на безупинний пошук і використання нових способів та сфер реалізації потенціалу підприємства в мінливих умовах зовнішнього середовища в межах обраної місії та прийнятої мотивації діяльності й який пов'язаний із модифікацією наявних і формуванням нових ринків збуту [4].

Стадник В. та Йохна М. трактують поняття як спосіб економічного зростання, оснований на постійних і систематичних нововведеннях, спрямованих на суттєве поліпшення усіх аспектів діяльності господарської системи, періодичному перегрупуванні сил, зумовленому логікою НТП, цілями і завданнями розвитку системи, можливістю використання певних ресурсних чинників для створення інноваційних товарів і формування конкурентних переваг [5, с. 28].

Адаменко О. подає визначення тлумачення як діяльність підприємства, що спирається на постійний пошук нових методів та засобів задоволення потреб споживачів та підвищення ефективності господарювання; розвиток, що передбачає розширення меж інноваційної діяльності та впровадження інновацій у всі сфери діяльності підприємства [6, с. 8].

За Кассом М. інноваційний розвиток – це складний та довготривалий процес інноваційних перетворень на підприємстві, що включає набір цілей, заходів, які плануються, систему мотивації та способи фінансування; закономірно та послідовно здійсню-

ваний процес конкретних заходів щодо проведення наукових досліджень і розробок, створення новацій та освоєння їх у виробництві для отримання нової або покращеної продукції, нової або вдосконаленої технології виробництва [7, с. 16].

Систематизуючи погляди науковців щодо тлумачення дефініції «інноваційний розвиток підприємства», варто доповнити її як безперервний процес зростання та покращення фінансово-господарської активності за рахунок розроблення, впровадження, комерціалізації інновацій, оцінки ефективності здійснення інноваційних процесів, контролю їх упровадження для досягнення поставлених цілей функціонування суб'єктів господарювання.

У науковій літературі представлено велику кількість визначень управління інноваційною діяльністю. Фатхутдінов Р. виділяє системний підхід; підхід на основі бенчмаркінгу; функціональний; маркетинговий; нормативний; комплексний; інтеграційний; динамічний; процесний; оптимізаційний; директивний; поведінковий; ситуаційний; логічний; глобальний; віртуальний; стандартизаційний; ексклюзивний; структурний і діловий [8, с. 154–219].

Гриньов А. пропонує використання системного, програмно-цільового та функціонального підходів до інноваційного розвитку підприємства [9].

На нашу думку, доцільно використовувати системний підхід до управління інноваційним розвитком, що включає такі елементи [10, с. 77]:

1) аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності підприємства;

2) виявлення напрямів та варіантів інноваційного розвитку ринкових можливостей шляхом проведення системного зіставлення отриманих результатів аналізу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища;

3) проведення аналізу та кількісної оцінки ризику на етапах інноваційного розвитку та всього процесу в цілому;

4) виділення пріоритетних напрямів діяльності через формування системи цілей на поточний та довгостроковий періоди, визначення пріоритетних завдань, виконання яких повинно сприяти досягненню поставлених цілей;

5) формування організаційної структури управління інноваційним розвитком;

6) здійснення планування виробничо-збутової та фінансової діяльності за обраними пріоритетними напрямами шляхом розроблення перспективних і поточних планів, складання бюджетів інноваційних проектів;

7) контроль над виконанням заходів, спрямованих на реалізацію потенціалу інноваційного розвитку, та підготовка рішень про своєчасну зміну пріоритетів і пошук нових напрямів інноваційної діяльності.

Структурна схема управління інноваційним розвитком представлена на рис. 1. Як бачимо, інноваційний розвиток – це система, що включає:

– вхід, тобто наявні всі можливі ресурси, необхідні для здійснення інноваційної діяльності, а також фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, що прямо чи опосередковано впливають на здатність підприємства до інноваційного розвитку;

– керуючу систему – сукупність взаємопов'язаних принципів, методів та функцій управління, що реалізуються персоналом за допомогою технічних засобів, для забезпечення ефективного функціонування інноваційного виробництва;

– керовану систему – безпосередньо сам інноваційний розвиток та ефективність його впровадження;

– вихід, а саме результат інноваційного розвитку, – досягнення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання.

На ефективність інноваційного розвитку підприємства впливають групи факторів, серед яких варто відзначити такі:

1) фактори зовнішнього середовища: економічний стан; законодавча система регулювання; податкове регулювання; державна інноваційна політика тощо;

2) фактори внутрішнього середовища: виробничі можливості підприємства; рівень ресурсного і техніко-технологічного забезпечення; фінансово-економічні чинники; механізм управління інноваційним процесом.

Підприємства, однією з цілей яких є інноваційний розвиток, повинні дотримуватися принципів:

- адаптивності – прагнення до підтримки певного балансу зовнішніх і внутрішніх можливостей розвитку (внутрішніх спонукальних мотивів діяльності господарюючого суб'єкта і зовнішніх, що генеруються ринковим середовищем);

- динамічності – динамічне приведення у відповідність цілей і спонукальних мотивів (стимулів) діяльності підприємства (включаючи його власників, менеджерів, фахівців, працівників);

- самоорганізації – самостійне забезпечення підтримки умов функціонування, тобто самопідтримання обміну ресурсами (інформаційними, матеріальними, фінансовими) між елементами виробничо-збутової системи підприємства, а також між підприємством і зовнішнім середовищем;

- саморегуляції – коректування системи управління виробничо-збутовою діяльністю підприємства відповідно до змін умов функціонування;

- саморозвитку – самостійне забезпечення умов тривалого виживання і розвитку підприємства (відповідно до його місії і прийнятої мотивації діяльності) [11, с. 141–142].

- системності, до якого належать цілісність, структурність, взаємозалежність системи і зовнішнього середовища, ієрархічність, множинність описів кожної системи [12].

Розглянемо детальніше функції інноваційного розвитку підприємства:

1) планування полягає у визначенні перспектив інноваційного розвитку, що залежить від загального розвитку суб'єкта господарювання та його можливостей; визначає стратегію і тактику організаційно-економічного розвитку за основними напрямками його науково-технічної, виробничо-господарської і збутової діяльності;

2) організування, метою якого є формування керівної і керованої систем, а також зв'язків і від-

носин між ними, включає формування і перебудову організаційних структур управління й організаційно-економічних зв'язків для реалізації пріоритетних напрямів інноваційного розвитку; здійснення контролю над процесами інноваційного розвитку в умовах змін зовнішнього і внутрішнього середовища;

3) мотивування впливає на колектив працівників за допомогою спонукальних мотивів для підвищення продуктивності праці, суспільного впливу,

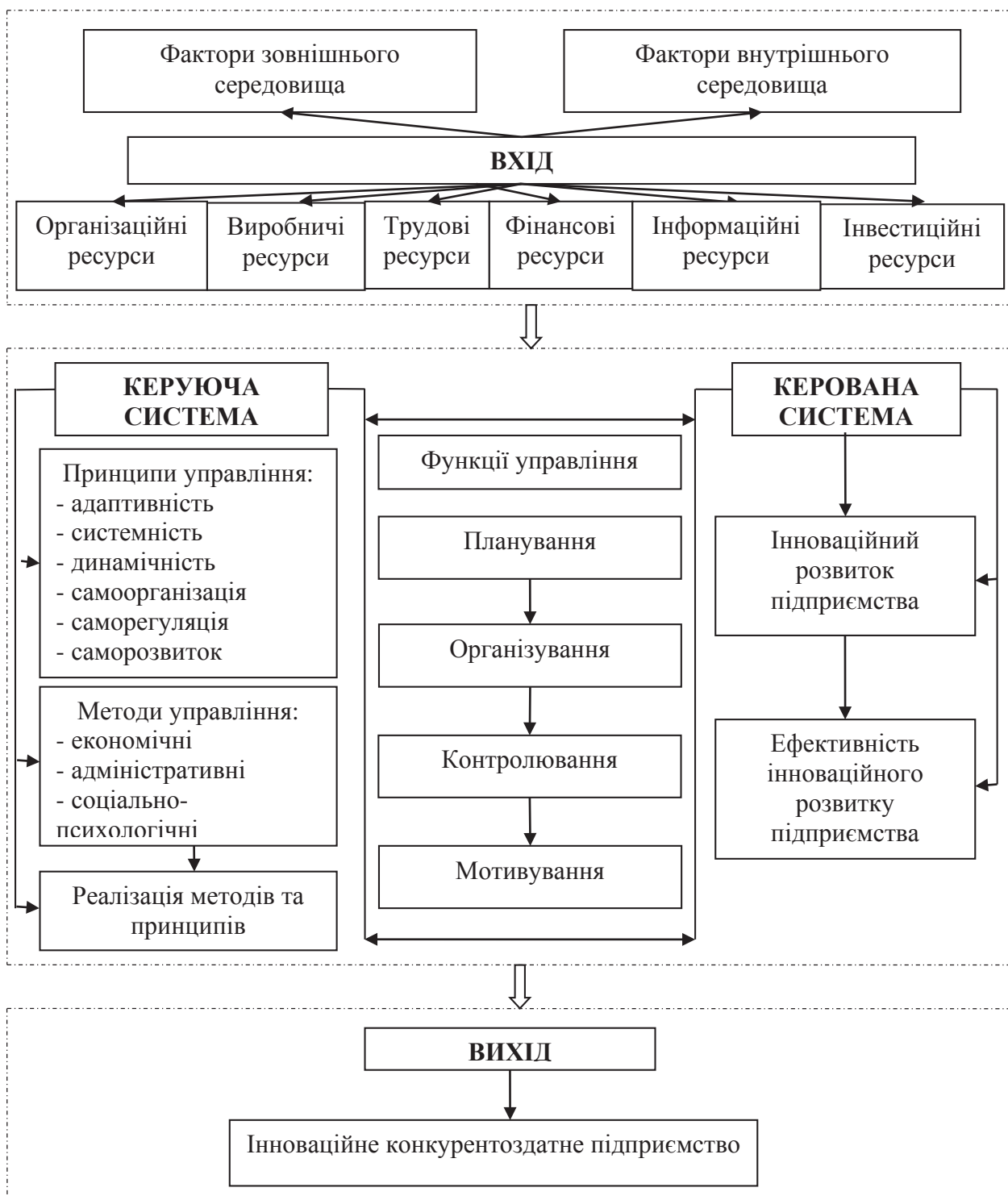

Рис. 1. Теоретичне розроблення системи управління інноваційним розвитком підприємства

колективних та особистих заохочувальних заходів щодо досягнення інноваційного розвитку;

4) контролювання – функція управління, яка завершує будь-яку діяльність і представляє собою перевірку, а також постійне спостереження за процесом інноваційного розвитку підприємства, метою якої є виявлення потенційних можливостей та проблем господарської діяльності.

Висновки. Актуальною нині залишається проблема інноваційного розвитку підприємства,

оскільки сучасна інноваційна активність оцінюється кризовим станом та не відповідає рівню інноваційних процесів у розвинутих країнах світу. Відповідно, адаптація підприємств до стрімких умов зовнішнього середовища та забезпечення швидкого розвитку неможливі без розроблення та впровадження управлінських інновацій, що визначає важливість створення та розбудови ефективної системи управління інноваційним розвитком підприємства.

Список літератури:

1. Федулова Л.І. Концептуальні засади управління інноваційним розвитком підприємств / Л.І. Федулова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2014. – № 2. – С. 122–135.
2. Князевич А.О. Механізми управління інноваційним розвитком : [монографія] / А.О. Князевич, О.В. Крайчук. – Рівне : Вид. О. Зень, 2011. – 136 с.
3. Заглумина Н.А. Формирование инструментария оценки уровня инновационного развития предприятия : автореф. дис. ... канд. эконом. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народного хозяйства (управление инновациями и инвестиционной деятельностью)» / Н.А. Заглумина. – Нижний Новгород, 2011. – 26 с.
4. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком : [навч. посіб.] / С.М. Ілляшенко ; 2-е вид., перероб. і доп. – Суми : Університетська книга ; К. : Княгиня Ольга, 2005. – 324 с.
5. Стадник В.В. Інноваційний менеджмент : [навч. посіб.] / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К. : Академвидав, 2006. – 463 с.
6. Адаменко О.А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств / О.А. Адаменко // Наукові праці Національного ун-ту харчових технологій. – 2010. – № 35. – С. 5–10.
7. Касс М.Е. Формирование стратегии инновационного развития предприятия на основе управления нематериальными активами : [монографія] / М.Е. Касс. – Н. Новгород : ННГАСУ, 2011. – 159 с.
8. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент : [учебник] / Р.А. Фатхутдинов ; 4-е изд. – СПб. : Питер, 2003. – 400 с.
9. Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління : [монографія] / А.В. Гриньов. – Х. : ІНЖЕК, 2003. – 305 с.
10. Анискин Ю. Инновационное развитие на основе организационного потенциала компании / Ю. Анискин // Проблемы теории и практики управления. – 2006. – № 7 – С. 73–84.
11. Ілляшенко С.М., Біловодська О.А. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств : [монографія] / С.М. Ілляшенко, О.А. Біловодська. – Суми : Університетська книга, 2010. – 281 с.
12. Полінкевич О.М. Принципи інноваційної діяльності в управлінні підприємством / О.М. Полінкевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_em/2010_7_2/37.pdf.